

วิเคราะห์ เด็กและเยาวชน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

วิเคราะห์เด็กและเยาวชน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

หน่วยงานเจ้าของเรื่อง กลุ่มงานวิเคราะห์และพยากรณ์สถิติเชิงสังคม
สำนักสถิติพยากรณ์
สำนักงานสถิติแห่งชาติ
โทรศัพท์ 0 2141 7507
โทรสาร 0 2143 8130
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: social@nso.go.th

หน่วยงานที่เผยแพร่ สำนักสถิติพยากรณ์
สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 2
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. 10210
โทรศัพท์ 0 2141 7498
โทรสาร 0 2143 8132
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: binfopub@nso.go.th
www.nso.go.th

ปีที่พิมพ์ 2558
จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม
จัดพิมพ์โดย ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบัสส์ออก
โทรศัพท์ 0 2281 2055, 0 2281 5089

คำนำ

รายงาน “วิเคราะห์เด็กและเยาวชน” ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอข้อมูลสถิติเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ซึ่งเน้นการให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตข้างหน้าอย่างมีคุณภาพ และเป็นกำลังแรงงานหลักที่สำคัญของชาติ

สถานการณ์เด็กและเยาวชนที่สำคัญในรายงานฉบับนี้ รวบรวมเนื้อหา นำเสนอทั้งในรูปแบบตารางและแผนภูมิ ประกอบด้วย การได้รับการดูแลจากครอบครัวตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนตลอดเป็นทารก ด้านการศึกษาของเด็กและเยาวชน เพื่อนำความรู้ไปประกอบการทำงาน ตลอดจนประเด็นปัญหาในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตในอนาคตได้ โดยรายงานฉบับนี้รวบรวมข้อมูลจากผลสำรวจ/สำมะโนของสำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยงานอื่นๆ ที่จัดทำข้อมูลสถิติในรอบแต่ละปีมาประกอบกัน และจัดทำคำอธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้สนใจสามารถทราบสถานการณ์ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

สำนักงานสถิติแห่งชาติ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	I
สารบัญ	II
สารบัญตาราง	III
สารบัญแผนภูมิ	IV
การดูแลเด็ก	
 เด็กในวันนี้	1
 จากครรภ์มารดาสู่อารก	9
 นมแม่สร้างคน	12
 วัดขึ้นสร้างภูมิคุ้มกัน	15
 ความอบอุ่นในครอบครัว	17
การศึกษา	
 สร้างนิสัยการอ่าน	23
 การศึกษาในระบบ	30
 คุณภาพการศึกษา	36
 เด็กไทยกับไอที	39
การทำงาน	
 เด็กกับการทำงาน	45
ประเด็นปัญหา	
 เด็ก: สะท้อนปัญหาสังคม	49

สารบัญตาราง

	หน้า
 ตาราง 1 คະແນນເລຊີຍໂອເນັດຂັ້ນປະຖົມສຶກສາປີທີ່ 6	37
 ตาราง 2 คະແນນເລຊີຍໂອເນັດຂັ້ນมัธยมศึกษาปีที่ 3	37
 ตาราง 3 คະແນນເລຊີຍໂອເນັດຂັ້ນมัธยมศึกษาปีที่ 6	38
 ตาราง 4 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่ใช้คอมพิวเตอร์ จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้ และอายุ	43
 ตาราง 5 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่ใช้อินเทอร์เน็ต จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้ และอายุ	44
 ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของคดีที่เด็กและเยาวชน ที่เป็นการกระทำผิดซ้ำเมื่อเปรียบเทียบกับคดี ที่จับกุมส่งสถานพินิจทั่วประเทศ	51
 ตาราง 7 ร้อยละคดีที่เด็กและเยาวชนถูกจับกุมส่ง สถานพินิจทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด	52
 ตาราง 8 จำนวนและร้อยละเกิดมีชีพของมารดา อายุต่ำกว่า 15 ปี และ ต่ำกว่า 20 ปี	55

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
 แผนภูมิ 1 ปริมาตรประชากร พ.ศ. 2523 2533 2543 และ 2553	3
 แผนภูมิ 2 การคาดประมาณประชากรและอัตราเพิ่ม ของประชากร	5
 แผนภูมิ 3 ร้อยละของเด็กและเยาวชน จำแนกตามอายุ	6
 แผนภูมิ 4 อัตราการเป็นภรรยาเด็ก	8
 แผนภูมิ 5 อัตราตายมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน และอัตราตายทารกต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน	10
 แผนภูมิ 6 ทารกที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 2,500 กรัม	11
 แผนภูมิ 7 เด็กที่ได้รับนมแม่ภายในชั่วโมงแรกหลังคลอด	13
 แผนภูมิ 8 ทารกอายุ 0-5 เดือน ที่ดื่มนมแม่อย่างเดียว	13
 แผนภูมิ 9 ร้อยละของเด็กอายุ 12-23 เดือน ที่ได้รับวัคซีน ก่อนอายุครบ 12 เดือน	16
 แผนภูมิ 10 ร้อยละของเด็กอายุ 0-17 ปี จำแนกตาม ลักษณะการอยู่อาศัยของเด็ก	18
 แผนภูมิ 11 ร้อยละของเด็กอายุ 0-17 ปี ที่พ่อหรือแม่คนใด คนหนึ่งหรือทั้งสองคนเสียชีวิต จำแนกตามภาค	20

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

	หน้า
 แผนภูมิ 12 อัตราการอ่านหนังสือของเด็กเล็ก (ต่ำกว่า 6 ปี) จำแนกตามเพศ เขตการปกครอง และภาค	26
 แผนภูมิ 13 เหตุผลที่ผู้ปกครองอ่านหนังสือให้เด็กฟัง	27
 แผนภูมิ 14 อัตราการอ่านหนังสือของเด็กและเยาวชน (6-24 ปี) จำแนกตามเพศ เขตการปกครอง และภาค	29
 แผนภูมิ 15 ปีการศึกษาเฉลี่ยของผู้มีงานทำอายุ 15 ปีขึ้นไป	31
 แผนภูมิ 16 อัตราของนักเรียนและนักศึกษาในระบบโรงเรียน	32
 แผนภูมิ 17 อัตราการเรียนต่อของนักเรียน จำแนกตาม ระดับการศึกษา	34
 แผนภูมิ 18 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตาม ระดับการศึกษา	35
 แผนภูมิ 19 ร้อยละของเด็กและเยาวชน จำแนกตามการใช้ โทรศัพท์มือถือ	40
 แผนภูมิ 20 ร้อยละของเด็กและเยาวชน จำแนกตามการใช้ คอมพิวเตอร์	41
 แผนภูมิ 21 ร้อยละของเด็กและเยาวชน จำแนกตามการใช้ อินเทอร์เน็ต	41

สารบัญแผนภูมิ (ต่อ)

	หน้า
 แผนภูมิ 22 ร้อยละของเด็กและเยาวชน (15-24 ปี) ที่ทำงาน จำแนกตามเพศ	45
 แผนภูมิ 23 ร้อยละของเด็กและเยาวชน (15-24 ปี) ที่ทำงาน จำแนกตามภาคอุตสาหกรรม	47
 แผนภูมิ 24 อัตราการว่างงานของเด็กและเยาวชน (15-24 ปี)	48
 แผนภูมิ 25 จำนวนคดีที่เด็กถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจ ทั่วประเทศ	49
 แผนภูมิ 26 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดย สถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามลักษณะ การอยู่อาศัย	53
 แผนภูมิ 27 ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ	54
 แผนภูมิ 28 ร้อยละของประชากร อายุ 13 ปีขึ้นไป จำแนกตามการยอมรับพฤติกรรมทางสังคม	57
 แผนภูมิ 29 อัตราการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชน (15-24 ปี)	58
 แผนภูมิ 30 อัตราการดื่มสุราของเด็กและเยาวชน (15-24 ปี)	58

เด็กในวันนี้

“เด็กในวันนี้ คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” เป็นคำกล่าวที่ทุกคนรู้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต หากเด็กในวันนี้ได้รับการดูแลจากครอบครัว ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ มารดาและการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีมีศีลธรรมจริยธรรม ประกอบกับได้รับความรู้จากการศึกษาในระดับต่างๆ ตามลำดับ จะทำให้เมื่อเติบโตขึ้นในอนาคต ย่อมเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเจริญให้กับประเทศได้อย่างมั่นคงต่อไป

“เด็ก” ในที่นี้หมายถึงผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี

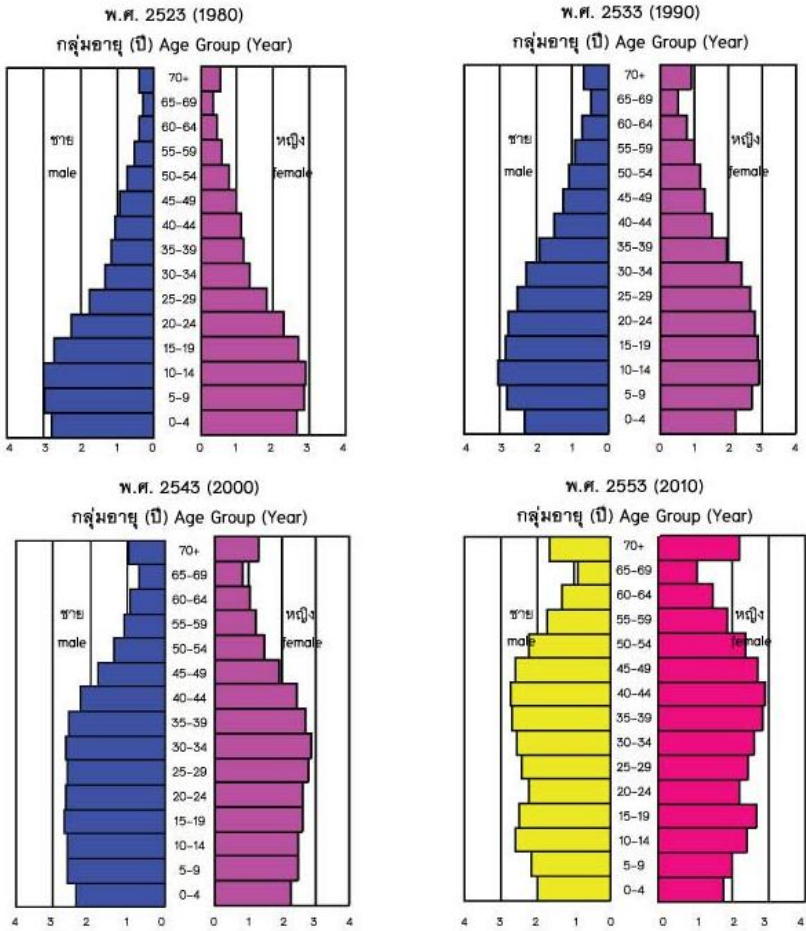
“เยาวชน” หมายถึงผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 18 – 24 ปี

ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเพื่อให้เกิดโลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก (A World Fit for Children) เน้นความสำคัญในการพัฒนาและคุ้มครองเด็ก ใน 4 เรื่องหลัก คือ

1. ส่งเสริมคุณภาพชีวิต
2. จัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
3. ปกป้องเด็กจากการถูกละเมิดหรือแสวงหาประโยชน์
และความรุนแรง
4. ต่อต้าน HIV / AIDS

แผนภูมิ 1 พีรามิดประชากร พ.ศ. 2523 2533 2543 และ 2553

ที่มา: สำนักทะเบียนประชากรและเคหะ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2547 กล่าวคือ มีสัดส่วนผู้สูงอายุมากกว่า 10% ของประชากรทั้งประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการเกิดที่ลดลง ประกอบกับความก้าวหน้าทางสาธารณสุขต่างๆ ทำให้คนมีอายุยืนยาวขึ้น ดังจะเห็นได้จากพีรามิดประชากรที่แสดงให้เห็นภาพโครงสร้างของประชากรตามอายุและเพศที่เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัดใน 4 ทศวรรษที่ผ่านมา จากฐานพีรามิดในกลุ่มเด็ก เปลี่ยนจากรูปร่างที่ค่อนข้างกว้างมาเป็นค่อยๆ แคบลง ขณะที่ยอดพีรามิดที่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ เริ่มกว้างขึ้นเรื่อยๆ เช่นกัน

ข้อมูลจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 ตอกย้ำให้เห็นภาพของประชากรในอนาคตของประเทศไทยได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า การเกิดและการตายของประชากรจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ส่งผลให้อัตราการเพิ่มของประชากรใกล้เคียงศูนย์ (0.01) และหลังจากนั้น อัตราเพิ่มของประชากรจะอยู่ในระดับต่ำกว่าศูนย์ ตั้งแต่ปี 2570 เป็นต้นไป

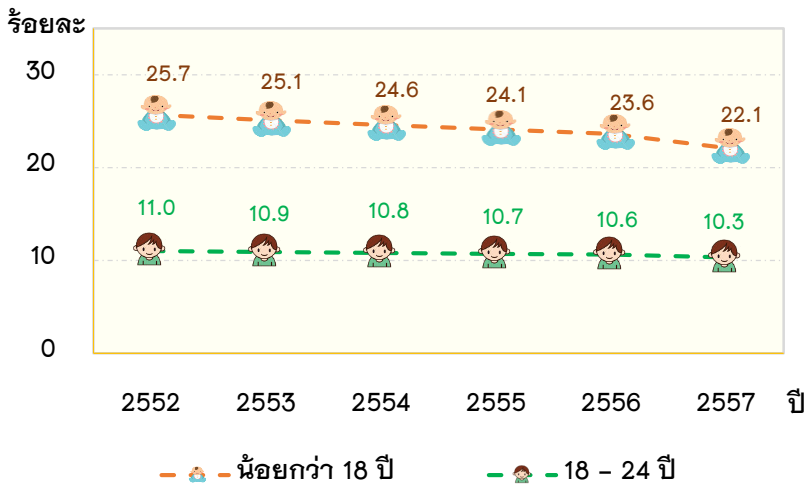
แผนภูมิ 2 การคาดประมาณประชากรและอัตราเพิ่มของประชากร

ที่มา: การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรในห้าถึงหกปีที่ผ่านมา จากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2552 มีเด็กร้อยละ 25.7 และเยาวชนร้อยละ 11.0 ซึ่งสัดส่วนเหล่านี้ลดลงเรื่อยๆ เหลือเด็ก ร้อยละ 22.1 และเยาวชน ร้อยละ 10.3 ในปี 2557 โดยจะเห็นได้ว่าเด็กมีสัดส่วนลดลงมากกว่า เยาวชน

แผนภูมิ 3 เด็กและเยาวชน จำแนกตามอายุ

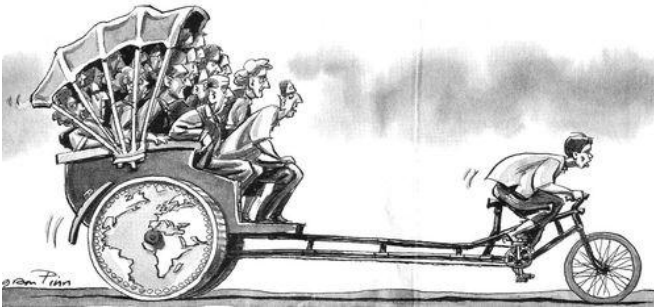

ที่มา: ประมวลผลจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (ไตรมาส 3) พ.ศ. 2552-2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า
การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง
ประชากรของประเทศไทยจาก
การเกิดที่ลดลง ทำให้จำนวนเด็ก

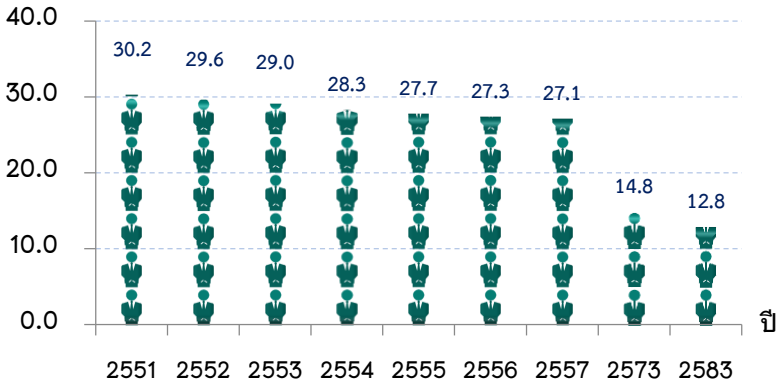

น้อยลง ซึ่งสิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อไปคือส่งผลให้วัยแรงงานใน
อนาคตลดลงตามไปด้วย และในอนาคตอันใกล้นี้ เด็กและ
เยาวชนเหล่านี้จะต้องเติบโตเป็นวัยแรงงานต้องรับภาระดูแล
ผู้สูงอายุที่มีจำนวนมหาศาลในอีกไม่ช้า อย่างไรก็ตาม เป็นที่
น่ากังวลว่าแรงงานในอนาคตนอกจากจะมีจำนวนลดน้อยลง
เรื่อยๆ แล้ว จะมีคุณภาพมากน้อยแค่ไหนในการดูแลผู้สูงอายุ

แผนภูมิ 4 อัตราการเป็นภาระเด็ก

ร้อยละ

ที่มา: สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2551-2557 และคำนวณโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อพิจารณามิติของการเป็นภาระดูแล พบว่า อัตราการเป็นภาระเด็ก มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากปี 2551 คนทำงาน 100 คน รับภาระดูแลเด็ก 30 คน คาดประมาณว่าจะเหลือเพียง 13 คน ในปี 2583 แต่จะไปรับภาระผู้สูงอายุแทน ซึ่งการขาดแคลนแรงงานในอนาคตจะส่งผลกระทบต่อการรับภาระผู้สูงอายุ ดังนั้น คุณภาพของประชากรในอนาคตจึงนับว่าเป็นเรื่องที่ควรได้รับความสนใจจากทุกภาคส่วนในลำดับต้นๆ

จากครรภ์มารดาสู่อุทราภ

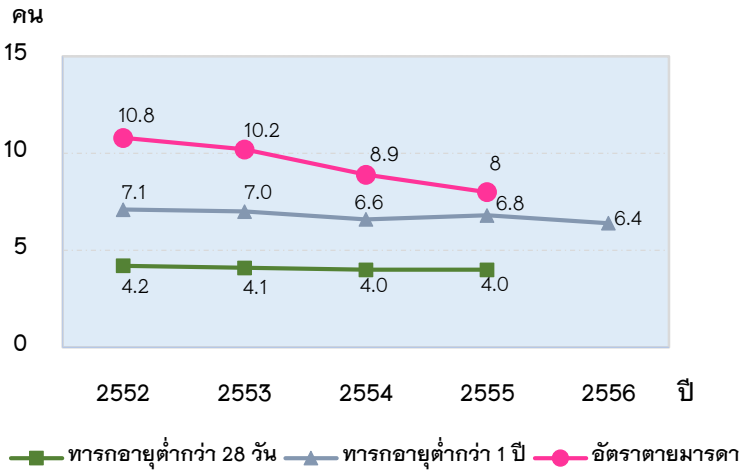
คุณภาพชีวิตของเด็กต้องเริ่มนับตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์มารดา ควรไปฝากครรภ์หรือตรวจครรภ์ให้ได้อย่างน้อย 4 ครั้ง ตามเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลกซึ่งข้อมูลจากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2555 พบว่า สตรีตั้งครรภ์ส่วนใหญ่นึ่งได้รับการตรวจครรภ์อย่างน้อย 4 ครั้ง มีร้อยละ 93.4 และได้รับการตรวจครรภ์อย่างน้อย 1 ครั้ง ร้อยละ 98.1

การฝากครรภ์และตรวจครรภ์ของสตรีจะช่วยลดความเสี่ยงหรืออันตรายจากการตั้งครรภ์ได้เพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จาก อัตราตายมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน และอัตราตายทารกต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน ลดลงตามลำดับ โดยอัตราตายมารดาลดลงจาก 10.8 คนต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน ในปี 2552 เหลือ 8 คนต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน ในปี 2555 และอัตราตายทารกก็ลดลงเช่นกัน โดยอัตราตายทารกที่อายุต่ำกว่า 28 วัน ลดลงจาก 4.2 คนต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน ในปี 2552 เหลือเพียง 4.0 คนต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน ในปี 2555 และอัตราตายทารกอายุ

ต่ำกว่า 1 ปี ก็ลดลงจาก 7.1 คน ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน ในปี 2552 เหลือเพียง 6.4 คน ต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน ในปี 2556

แผนภูมิ 5 อัตราตายมารดาต่อการเกิดมีชีพ 100,000 คน
และอัตราตายทารกต่อการเกิดมีชีพ 1,000 คน

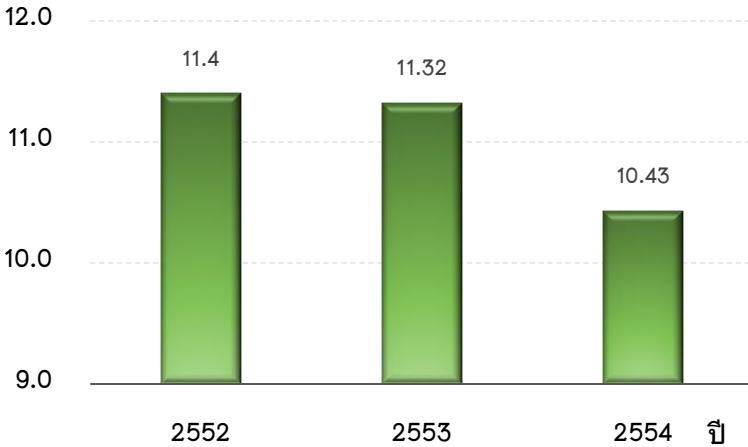
ที่มา: กระทรวงสาธารณสุข

การเอาใจใส่ดูแลนับตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา จะส่งผลให้ทารกที่คลอดออกมามีน้ำหนักตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจากข้อมูลจะเห็นว่าทารกที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 2,500 กรัม มีจำนวนลดลงจากร้อยละ 11.4 ในปี 2552 เหลือร้อยละ 10.43 ในปี 2554

แผนภูมิ 6 ทารกที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 2,500 กรัม

ร้อยละ

ที่มา: กระทรวงสาธารณสุข

เมื่อทารกมีน้ำหนักตามเกณฑ์มาตรฐานแล้ว ทำให้ทารกมีระบบภูมิคุ้มกันที่แข็งแรง โดยแรกเริ่มระบบภูมิคุ้มกันในทารกจะเริ่มทำงานเมื่ออายุครรภ์ประมาณ 13 สัปดาห์ และในช่วง 4 สัปดาห์สุดท้ายของการตั้งครรภ์ จะมีการส่งภูมิคุ้มกันผ่านทางรกแม่สู่ทารกอย่างมาก ส่งผลให้ทารกแรกเกิดมีการสร้างภูมิคุ้มกันตลอดเวลา จนกระทั่งอายุ 3 ปี จะสร้างได้เท่ากับผู้ใหญ่ และเมื่อทารกเติบโตขึ้น ระบบภูมิคุ้มกันก็จะสามารถทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ขึ้น

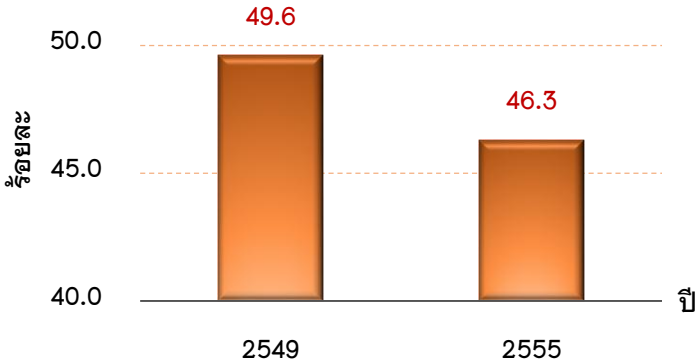
นมแม่สร้างคน

การเลี้ยงดูทารกหลังคลอด ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง น้า นมแม่มีคุณค่ามากที่สุด นอกจากจะมีคุณค่าทางร่างกาย แล้ว ยังทำให้เกิดความผูกพัน

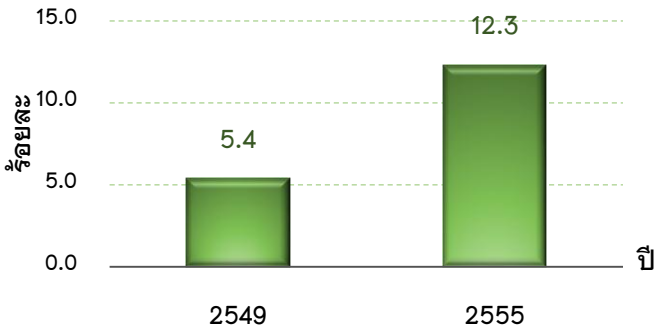

ระหว่างแม่และลูกอีกด้วย โดยเฉลี่ยเด็กทารกแรกเกิด จะต้องการนมต่อวันประมาณ 2.5 – 3.0 ออนซ์ ต่อน้ำหนักตัว ประมาณ 0.5 กิโลกรัม หากทารกมีน้ำหนักตัวแรกเกิด 4 กิโลกรัม (เด็กทั่วๆ ไปจะมีน้ำหนักแรกเกิดประมาณ 3.2 – 3.8 กิโลกรัม) ดังนั้นปริมาณน้ำนมที่ทารกต้องการในแต่ละวันจะเท่ากับ $(4 / 0.5) \times 3 = 24$ ออนซ์ต่อวัน นั่นหมายความว่า จำนวนน้ำนมที่ทารกต้องการในแต่ละวัน ประมาณ 24 ออนซ์นั่นเอง จากผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พบว่า ในปี 2555 มีทารกเพียงร้อยละ 46.3 เท่านั้นที่ได้รับนมแม่ภายใน ชั่วโมงแรกหลังคลอด ซึ่งลดลงจากปี 2549 ที่ได้รับคือ ร้อยละ 49.6 อย่างไรก็ตามในปี 2555 พบว่า ทารกอายุ 0 – 5 เดือน มีถึงร้อยละ 12.3 ที่ดื่มน้ำนมแม่เพียงอย่างเดียว ซึ่งเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.4 ในปี 2549 มากกว่าเท่าตัว

แผนภูมิ 7 เด็กที่ได้รับนมแม่ภายในชั่วโมงแรกหลังคลอด

แผนภูมิ 8 ทารกอายุ 0 - 5 เดือนที่ดื่มนมแม่อย่างเดียว

ที่มา: การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2549 และ 2555 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

จากสถิติของคลินิกนมแม่ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติ
 มหาราชนี ซึ่งรวบรวมข้อมูลการตีมนมแม่ของเด็กที่การ
 คลอดก่อนกำหนด หรือเด็กมีความผิดปกติระหว่างการตั้งครรภ์
 ของแม่ พบว่า เด็กกลุ่มดังกล่าวที่
 ได้รับนมแม่ถึงอายุ 6 เดือน มีเพียง
 ประมาณร้อยละ 40 อีกประมาณ
 ร้อยละ 60 ไม่ได้ตีมนมแม่

ทั้งนี้องค์การอนามัยโลกได้แนะนำให้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่
 อย่างเดียวอย่างน้อย 6 เดือน และหลัง 6 เดือน ให้กินนมแม่ควบคู่
 กับอาหารเสริมตามวัยจนอายุครบ 2 ปี ซึ่งการได้รับสารอาหาร
 จากน้ำนมแม่อย่างเต็มที่จะทำให้ทารกมีสุขภาพแข็งแรง

วัคซีนสร้างภูมิคุ้มกัน

โดยทั่วไปหลังจากคลอดบุตรภายในวันแรกเด็กควรได้รับการฉีดวัคซีนและหลังจากนั้นต้องได้รับการตรวจสุขภาพ และฉีดวัคซีนตามระยะเวลาที่กำหนด โดยจะมีสมุดประจำตัวบันทึกสุขภาพ และตารางการฉีดวัคซีนต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับเด็กการให้วัคซีนแก่เด็กจะเป็นการป้องกันโรคติดต่อ เช่น วัคซีนป้องกันวัณโรค ไวรัสตับอักเสบบี คอตีบ หัดเยอรมัน บาดทะยัก โสโครน เป็นต้น

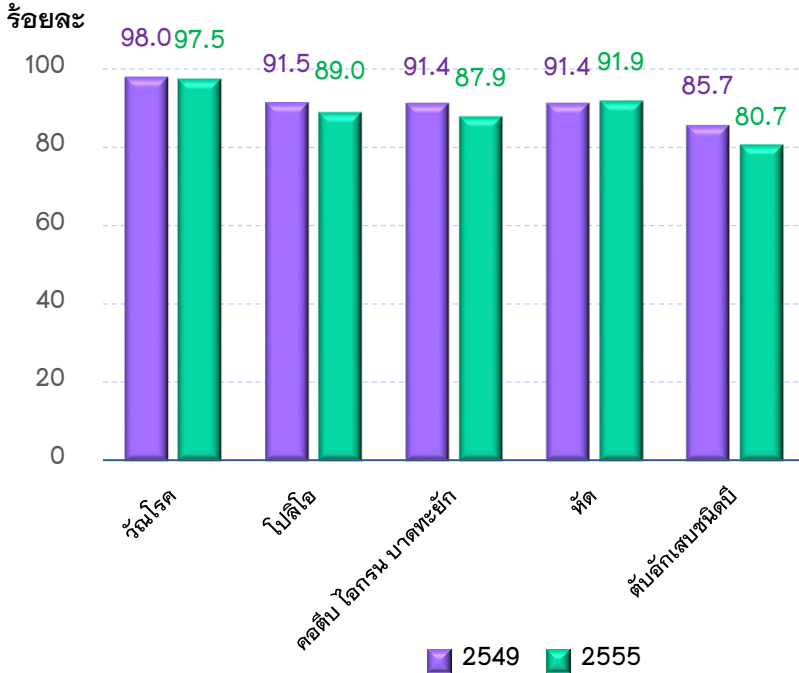

จากข้อมูลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย

พ.ศ. 2555 พบว่า มีเด็ก 3 ใน 4 ที่ได้รับการฉีดวัคซีนครบถ้วน โดยวัคซีนที่เด็กได้รับมากที่สุดคือวัคซีนป้องกันวัณโรค เพราะวัคซีนตัวนี้เป็นวัคซีนที่ฉีดตั้งแต่วัยแรกคลอด อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าเด็กมีแนวโน้มได้รับวัคซีนลดลง ยกเว้นวัคซีนหัดที่เพิ่มขึ้น

แผนภูมิ 9 ร้อยละของเด็กอายุ 12 – 23 เดือน ที่ได้รับวัคซีน
ก่อนอายุครบ 12 เดือน

ที่มา: การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2549
และ 2555 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องให้ความสำคัญดูแลให้เด็กได้รับการฉีดวัคซีนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะเด็กที่อาศัยอยู่ตามชายขอบ พื้นที่ห่างไกลที่ยากต่อการเข้าถึงระบบสาธารณสุขขั้นพื้นฐานต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ

ความอบอุ่นในครอบครัว

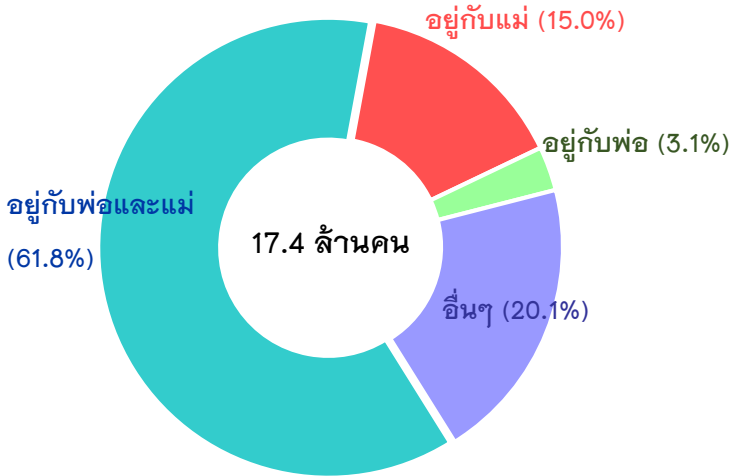
การส่งเสริมคุณภาพชีวิต
สิ่งแรกที่นึกถึงและใกล้ตัวที่สุด
ก็คือ ครอบครัว ภาพครอบครัวที่ดี
ครอบครัวที่อบอุ่น คือเด็กได้อยู่
กับพ่อแม่ ได้รับความรัก การดูแล
เอาใจใส่ การอบรมสั่งสอนในสิ่งที่ดี
จะทำให้เด็กเติบโตได้อย่างมี
คุณภาพในอนาคต

จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันอาจ
ทำให้เด็กบางคนขาดการดูแลจากพ่อแม่ ต้องห่างไกลจากพ่อแม่
โดนทอดทิ้งต้องอาศัยอยู่กับญาติ ซึ่งภาวะเช่นนี้ทำให้เด็กต้อง
เผชิญกับปัญหาต่างๆ เนื่องจากไม่มีคนอบรมสั่งสอนดูแล
หรือให้คำปรึกษา

ข้อมูลจากการสำรวจเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2551
พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยของเด็ก โดยกว่า 3 ใน 5 ของเด็ก
อาศัยอยู่กับทั้งพ่อและแม่ (ร้อยละ 61.8) และอีก 2 ใน 5 ที่ไม่ได้
อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา มีดังนี้ เด็กอาศัยอยู่กับแม่อย่างเดียว
ร้อยละ 15.0 อยู่กับพ่อร้อยละ 3.1 และมีจำนวนเด็กมากถึง
ร้อยละ 20 ที่ไม่ได้อยู่กับทั้งพ่อและแม่เลย

แผนภูมิ 10 ร้อยละของเด็กอายุ 0 – 17 ปี จำแนกตามลักษณะ
การอยู่อาศัยของเด็ก

ที่มา: การสำรวจเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2551 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

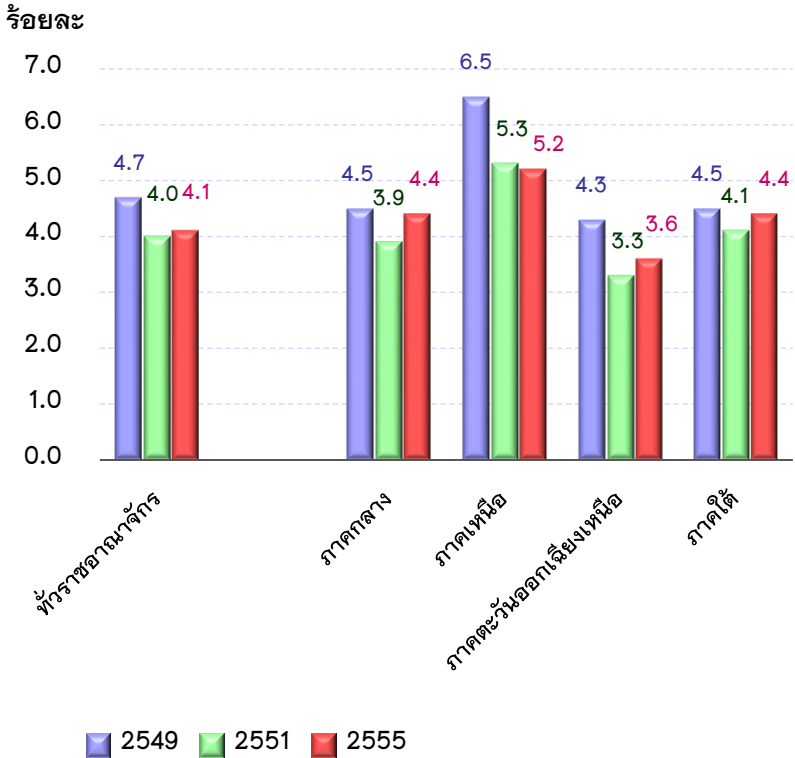
หมายเหตุ: อื่นๆ คือ เด็กที่ไม่ได้อยู่กับพ่อหรือแม่ หรือเป็นเด็กกำพร้าพ่อ/แม่

พ่อแม่จะเป็นต้นแบบในการหล่อหลอมความรู้สึกนึกคิดให้กับเด็ก การดูแลเอาใจใส่จากทั้งพ่อและแม่จะทำให้เด็กเติบโตเป็นคนที่มีความประพฤติไปในอนาคต เมื่อขาดใครคนใดคนหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเด็กได้ จากข้อมูลการสำรวจ พบว่า เด็กอายุ 0 – 17 ปี ที่พ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนเสียชีวิตมีแนวโน้มลดลงทุกภาค โดยในภาพรวมจากร้อยละ 4.7 ในปี 2549 เหลือร้อยละ 4.1 ในปี 2555 โดยเด็กกำพร้าในภาคเหนือมีมากที่สุด

แผนภูมิ 11 ร้อยละของเด็กอายุ 0 - 17 ปี ที่พ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง
หรือทั้งสองคนเสียชีวิต จำแนกตามภาค

ที่มา: การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทยพ.ศ. 2549 และ
2555 และการสำรวจเด็กและเยาวชนพ.ศ. 2551
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กกำลังเผชิญปัญหาอย่างหนักจากปัญหาการหย่าร้างของพ่อแม่ จากสถิติการจดทะเบียนหย่าร้าง พบว่าเพิ่มมากขึ้นถึงเกือบ 3 เท่าตัวซึ่งสถิตินี้ยังไม่รวมถึงการหย่าร้างที่ไม่ได้จดทะเบียนหรือออกอย่างไม่เป็นทางการและการแยกทางหรือละทิ้งกัน และจากปัญหาดังกล่าวพบว่า สิทธิในการดูแลลูกนั้นส่วนใหญ่ลูกมักจะอยู่กับแม่ ซึ่งสามารถประมาณการจำนวนครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว แม่ที่เลี้ยงลูกตามลำพังในครัวเรือน ซึ่งมีจำนวนมากขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 53.9 เพิ่มเป็นร้อยละ 55 ในปี 2552 ทั้งนี้ครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยวส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเงิน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเด็กต้องออกไปหางานทำเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

การส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับเด็กด้อยโอกาส เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้าก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน เด็กเหล่านี้ไม่มีใครคอยอบรม สั่งสอน ดูแลเอาใจใส่ ทำให้พวกเขาอาจกลายเป็นปัญหาในอนาคต เพราะนอกจากไม่ได้รับการศึกษา และมีปัญหาสุขภาพร่างกายแล้ว ยังเสี่ยงต่อปัญหาทางสังคมอื่นๆ เช่น การฉกชิงวิ่งราว ปัญหายาเสพติด การขอรทาน การทำงานอื่นๆ ที่เสี่ยงอันตราย เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเอง สังคมและประเทศในที่สุด ดังนั้น ทุกภาคส่วนควรที่จะตระหนักและให้ความสำคัญกับเด็กกลุ่มนี้เพิ่มมากกว่าที่เคย

สร้างนิสัยการอ่าน

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างคนให้เป็นกำลังสำคัญต่อการขับเคลื่อนกิจกรรมในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศต่อไป

การสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีภูมิคุ้มกันทั้งทางร่างกายปัญญา และจิตใจ ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากพื้นฐานจากครอบครัวแล้ว สิ่งสำคัญอีกอย่างคือพื้นฐาน “การศึกษา” ซึ่งการศึกษาไม่ได้หมายความว่าแต่เพียงในห้องเรียนเท่านั้น แต่การศึกษาและหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียนก็เป็นสิ่งสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนเช่นกัน พ่อแม่จึงควรให้ความสำคัญกับลูกในเรื่องการศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยไม่ควรคิดว่าเป็นภาระของที่โรงเรียนอย่างเดียว

เด็กวัย 3 - 4 ปี เป็นช่วงที่
สมองของเด็กมีการพัฒนาเร็ว
ที่สุด สามารถเรียนรู้และจดจำได้
ดีมาก ซึ่งสิ่งที่ได้รับการสอนมา
จะถูกนำไปใช้ไปใช้ในชีวิตตลอดไป

การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง
แม้เด็กจะไม่สามารถเข้าใจ
ทุกสิ่งที่พ่อแม่/ผู้ปกครอง
อ่านให้ฟัง แต่ข้อความที่เด็ก
ได้ยิน มักจะฝังจำอยู่ในสมอง แต่
ที่สำคัญกว่าเนื้อหาสาระที่ได้ยิน
คือการสื่อสารความรักความเอาใจใส่ที่พ่อแม่/ผู้ปกครองมีให้
กับเด็ก ซึ่งส่วนหนึ่งจะช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กได้

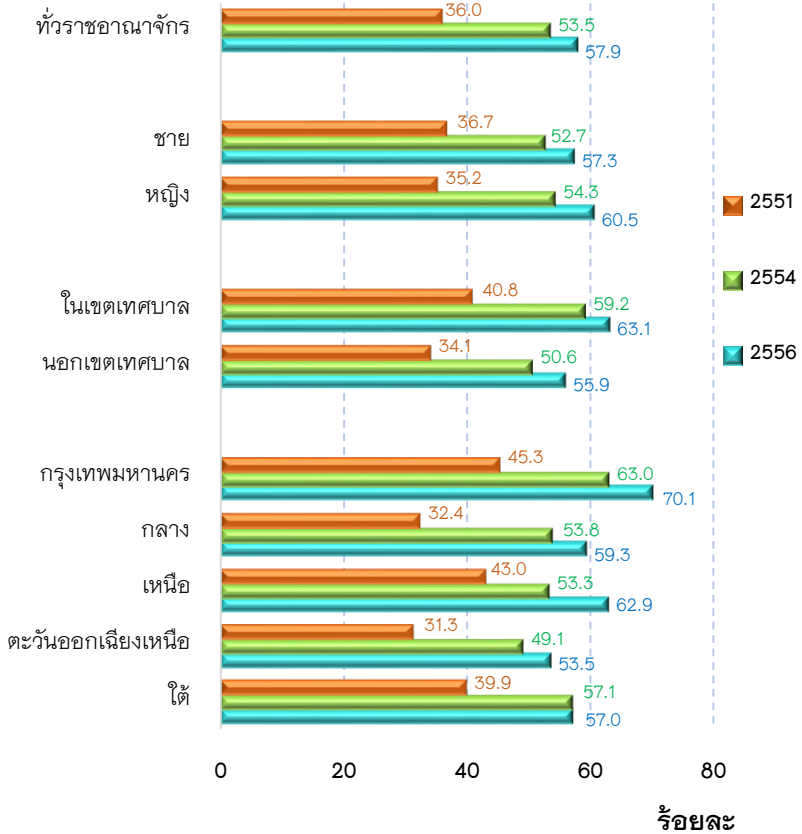

ในปี 2556 ข้อมูลการสำรวจ การอ่านหนังสือของพบว่า เด็กเล็ก (ต่ำกว่า 6 ปี) ซึ่งมีจำนวนประมาณ 5 ล้านคน เป็นเด็กที่อ่านหนังสือ ร้อยละ 53.5 เพิ่มขึ้นจากปี 2551 เกือบเท่าตัว เด็กผู้หญิงอ่านหนังสือ เพิ่มขึ้นกว่าเด็กผู้ชายเล็กน้อย และ เด็กที่อยู่ในเขตเทศบาล อ่านหนังสือมากกว่าเด็กที่อยู่นอกเขต เทศบาลทั้งปี 2551 และ 2556 และกรุงเทพมหานครมีอัตราการอ่านหนังสือของเด็กเล็กสูงที่สุด โดยการอ่านหนังสือของเด็กเล็กนั้น หมายถึงการอ่านหนังสือในช่วงนอกเวลาเรียน โดย นับรวมไม่ว่าจะเป็นการที่เด็กเล็กอ่านด้วยตนเองหรือมีผู้ใหญ่ อ่านให้ฟัง รวมถึงการอ่านหนังสือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย โดยในปี 2554 เด็กเล็กใช้เวลาในการอ่านหนังสือเฉลี่ย 26 นาที ต่อวัน

แผนภูมิ 12 อัตราการอ่านหนังสือของเด็กเล็ก (ต่ำกว่า 6 ปี)

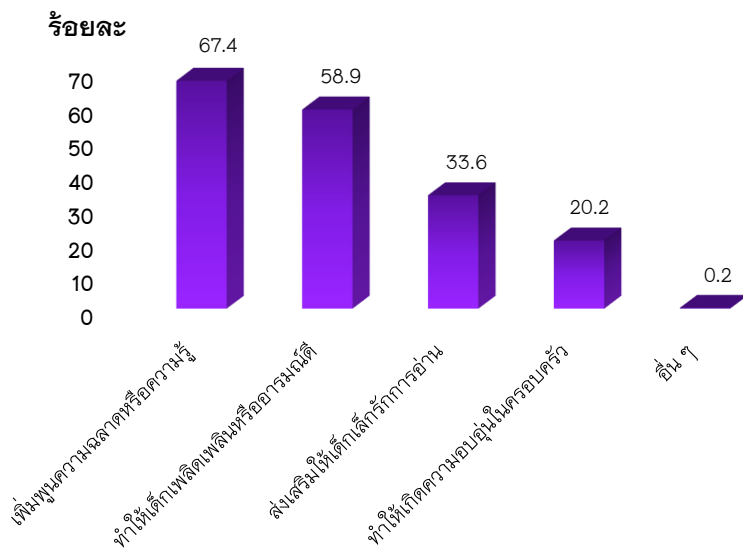
จำแนกตามเพศ เขตการปกครอง และภาค

ที่มา: การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2551 2554 และ 2556
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

นอกจากนี้ผลการสำรวจปี 2556 ยังพบว่า ในกลุ่มเด็กเล็ก ที่อ่านหนังสือนั้น เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.4) มีผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง มีเด็กเพียงร้อยละ 2.6 เท่านั้น ที่อ่านด้วยตนเอง เมื่อสอบถามถึงเหตุผลที่ผู้ปกครองอ่านหนังสือให้เด็กฟัง พบว่า อ่านเพื่อเพิ่มพูนความฉลาดหรือความรู้ให้กับเด็กเล็ก ร้อยละ 67.4 รองลงมาเพื่อทำให้เด็กเพลิดเพลินหรืออารมณ์ดี ร้อยละ 58.9 เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กรักการอ่าน ร้อยละ 33.6 และเพื่อทำให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัว ร้อยละ 20.2

แผนภูมิ 13 เหตุผลที่ผู้ปกครองอ่านหนังสือให้เด็กฟัง

ที่มา: การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2556

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

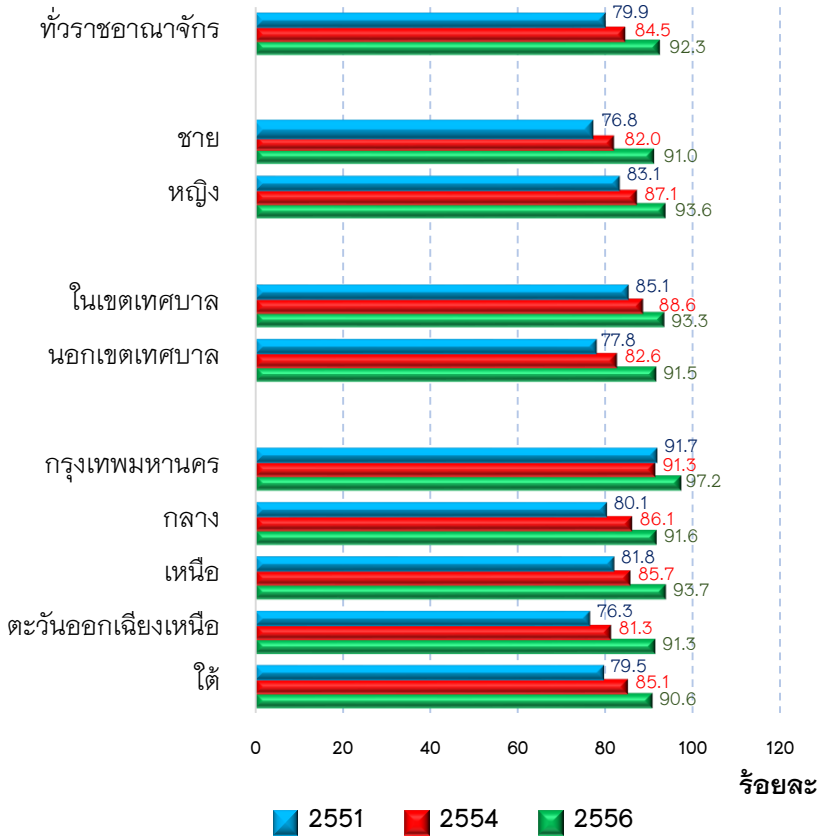
การอ่านหนังสือของเด็กและเยาวชนอายุ 6-24 ปี จะเป็นการอ่านหนังสือทุกประเภทนอกเวลาเรียน/ทำงาน ไม่รวมการอ่านในช่วงเวลาพัก และยังรวมไปถึงการอ่านหนังสือทางสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น อินเทอร์เน็ต ซีดี e-book เป็นต้น

มีอัตราการอ่านหนังสือสูงขึ้น จากร้อยละ 79.9 ในปี 2551 เป็นร้อยละ 92.3 ในปี 2556 โดยเด็กผู้หญิงอ่านหนังสือมากกว่าเด็กผู้ชายเกือบร้อยละ 3

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในเขตเทศบาล อ่านหนังสือมากกว่าเด็กที่อยู่นอกเขตเทศบาล และกรุงเทพมหานคร ก็ยังคงเป็นจังหวัดที่มีการอ่านหนังสือมากที่สุดโดยเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือเฉลี่ย 35 นาทีต่อวัน

แผนภูมิ 14 อัตราการอ่านหนังสือของเด็กและเยาวชน (6-24 ปี)
จำแนกตามเพศ เขตการปกครอง และภาค

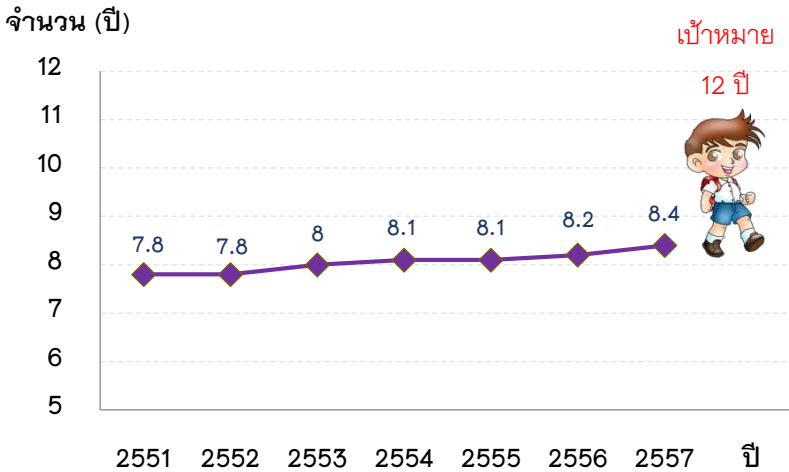
ที่มา: การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2551 2554 และ 2556
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การศึกษาในระบบ

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับเด็กและเยาวชน รวมถึงทุกคนในประเทศ เพื่อการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต ดังนั้นการส่งเสริม “การศึกษา” จึงเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่เราควรได้รับความสนใจจากทุกภาคส่วนแต่อย่างไรก็ตามการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอยู่ที่ประมาณ 8.4 ปี เท่านั้น แม้จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่ก็เพิ่มขึ้นไม่ถึง 1 ปี ในรอบ 6 ปีที่ผ่านมา ซึ่งตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2555 – 2559 กำหนดเป้าหมายปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มเป็น 12 ปี ซึ่งนับเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างยิ่ง ซึ่งตั้งแต่ปี 2545 ประเทศไทยกำหนดให้เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งอาจเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยทำให้เด็กได้เรียนหนังสือมากขึ้น

แผนภูมิ 15 ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

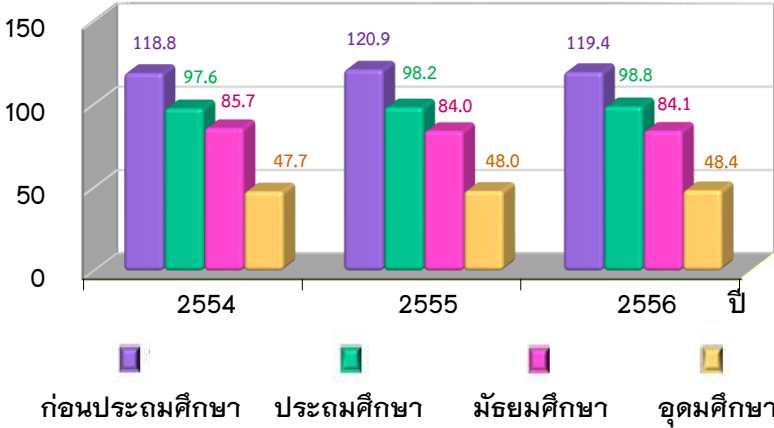

ที่มา: ประมวลผลจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (ไตรมาส 3) พ.ศ. 2551-2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราของนักเรียนและนักศึกษาในระบบโรงเรียน แม้จะพบว่า เด็กเล็กมีการเข้าเรียนมากที่สุด แต่อัตราค่อยๆ ลดลงตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น จนเหลือไม่ถึงครึ่งของเด็กที่สามารถเรียนได้จนถึงระดับอุดมศึกษา

แผนภูมิ 16 อัตราของนักเรียนและนักศึกษาในระบบโรงเรียน

อัตราต่อ 100

หมายเหตุ: ข้อมูลด้านการศึกษา ปีการศึกษา 2556 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สรุปรณ 18 ตุลาคม 2556 ข้อมูลจำนวนนักเรียน นักศึกษา ไม่รวมการศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาของสงฆ์ แผนกสามัญศึกษาและโรงเรียนนานาชาติ

ที่มา: สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2555-2556 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

จากข้อมูลอัตราการเรียนต่อของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นจะพบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เด็กนักเรียนจะเลือกเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีวะประมาณ 2 เท่า

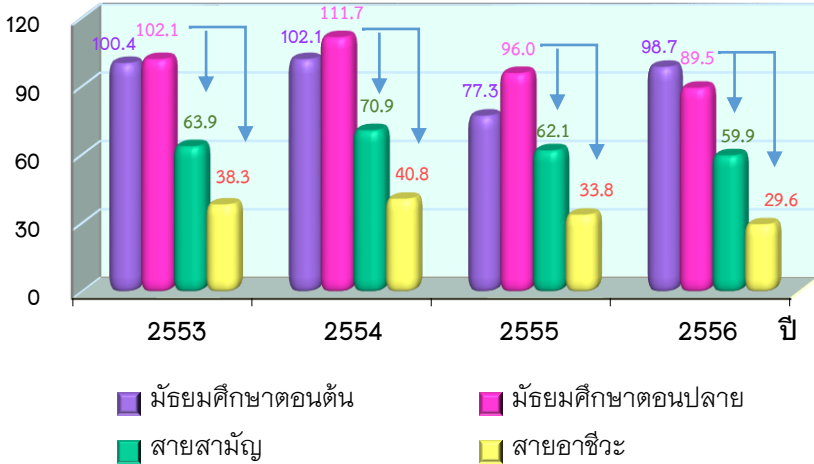

อาจเพราะมองว่าการเรียนสายสามัญ สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเข้ามหาวิทยาลัยได้ง่าย และเมื่อเรียนจบมหาวิทยาลัยออกมาก็จะได้ทำงานในบริษัท อาจไม่อยากทำงานช่าง เพราะน่าจะเป็นงานที่เหนื่อย หนัก ร้อน แต่แท้จริงแล้วความต้องการแรงงานอาชีวะในปัจจุบันนั้นมีอยู่มาก

แผนภูมิ 17 อัตราการเรียนต่อของนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

อัตรา

ที่มา: สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2553-2556
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

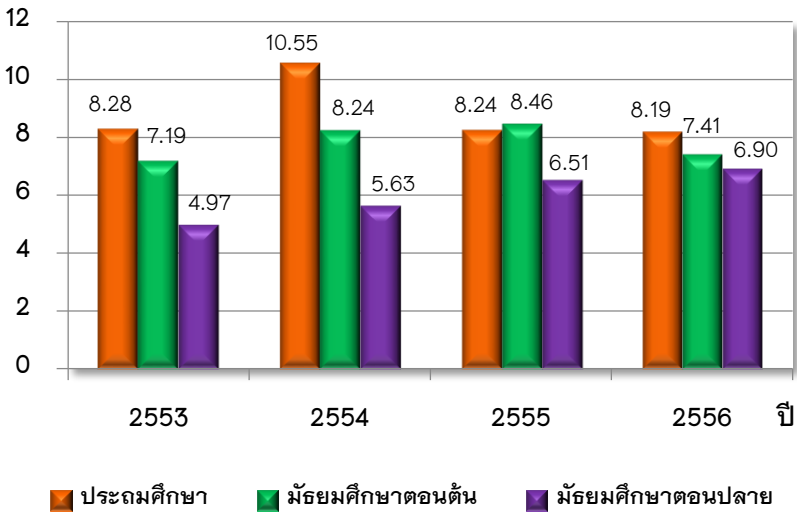

ส่วนจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา ในแต่ละระดับการศึกษานั้น พบว่า ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีแนวโน้มมีผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีของโอกาสในการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

แผนภูมิ 18 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา

แสนคน

ที่มา: สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2553-2556

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

คุณภาพการศึกษา

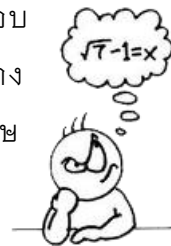
จากการเกิดที่ลดลง ส่งผลให้เด็กที่เข้าเรียนในแต่ละชั้น
ลดลงเรื่อยๆ ดังนั้นสิ่งที่ควรให้ความสนใจคือคุณภาพการศึกษา

ข้อมูลจำนวนนักเรียน
เฉลี่ยต่อห้องในระบบ
การศึกษาของกระทรวง
ศึกษาธิการ พบว่า ระดับชั้น
ประถมศึกษา มีประมาณ
20 คน ต่อหนึ่งห้องเรียน

ระดับมัธยมศึกษาประมาณ 30 คน ต่อหนึ่งห้องเรียน ถ้าจำนวน
นักเรียนต่อห้องมากเกินไปอาจทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรม
ที่นอกเหนือจากการบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนได้และอาจ
ทำให้ครูดูแลเด็กๆ ได้ไม่ทั่วถึงซึ่งส่งผลถึงคุณภาพการเรียน
การสอนได้เช่นกัน

หากวัดคุณภาพการศึกษาด้วยการสอบ
O-net จะเห็นได้ชัดว่า คะแนนวิชาหลักอย่าง
คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ
เด็กได้คะแนนน้อยมาก

ตาราง 1 คะแนนเฉลี่ยโอเน็ตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

	2552	2553	2554	2555	2556
ภาษาไทย	38.58	31.22	50.04	45.68	45.02
สังคม	33.90	47.07	52.22	44.22	38.31
อังกฤษ	31.75	20.99	38.37	36.99	33.82
คณิต	35.88	34.85	52.40	35.77	41.95
วิทย์	38.67	41.56	40.82	37.46	37.40
สุขศึกษา	64.76	54.31	58.87	54.84	61.69
ศิลปะ	42.49	41.1	46.75	52.27	47.14
การงานฯ	51.69	52.52	55.38	53.85	53.16

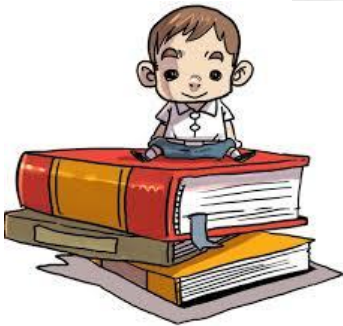
ตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยโอเน็ตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

	2552	2553	2554	2555	2556
ภาษาไทย	35.35	42.8	48.11	54.48	44.25
สังคม	39.70	40.85	42.73	47.12	39.37
อังกฤษ	22.54	16.19	30.49	28.71	30.35
คณิต	26.05	24.18	32.08	26.95	25.45
วิทย์	29.16	29.17	32.19	35.37	37.95
สุขศึกษา	56.70	71.97	50.87	56.67	58.30
ศิลปะ	32.95	28.48	43.50	43.31	43.65
การงานฯ	33.86	47.07	47.29	47.39	44.46

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยโอเน็ตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

	2552	2553	2554	2555	2556
ภาษาไทย	46.47	42.61	41.88	47.19	49.26
สังคม	36.00	46.51	33.39	36.27	33.02
อังกฤษ	23.98	19.22	21.80	22.13	25.35
คณิต	28.56	14.99	22.73	22.73	20.48
วิทย์	29.06	30.9	27.90	33.10	30.48
สุขศึกษา	45.37	62.86	54.61	53.70	62.03
ศิลปะ	37.75	32.62	28.54	32.73	29.00
การงานฯ	32.98	43.69	48.72	45.76	49.98

ที่มา: สถาบันการทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

เด็กไทยกับไอที

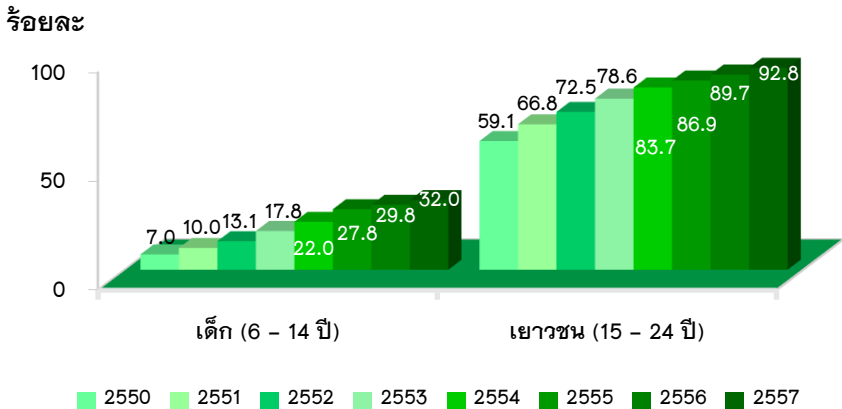
ในปัจจุบันการพัฒนาด้านไอซีทีหรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว บางคนอาจถึงขนาดจะขาดเทคโนโลยีไม่ได้ แม้ไอซีทีจะมีประโยชน์มากแต่ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้เช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเด็กติดเกมติดอินเทอร์เน็ต หรือติดห้องสนทนา (Chat) ซึ่งผลจากการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในครัวเรือน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในครึ่งทศวรรษที่ผ่านมา เด็กและเยาวชนมีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้นทุกๆ ปีไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ หรืออินเทอร์เน็ต

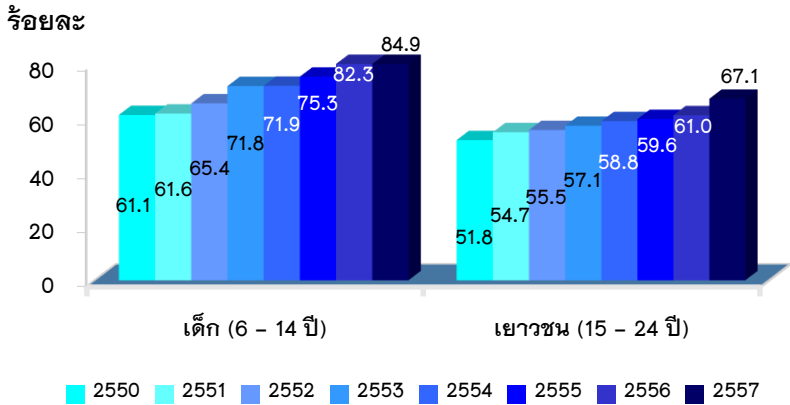
เด็กและเยาวชนมีโทรศัพท์มือถือใช้เรียกว่าแทบจะเป็นปัจจัยที่ 5 กันเลยทีเดียวได้ โดยเฉพาะเด็ก (6-14 ปี) ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นถึง 4.5 เท่า จากปี 2550 ที่มีเพียงร้อยละ 7 เพิ่มขึ้นร้อยละ 32.0 ในปี 2557 ส่วนเยาวชน (15-24 ปี) เกือบทุกคนที่ใช้โทรศัพท์มือถือ

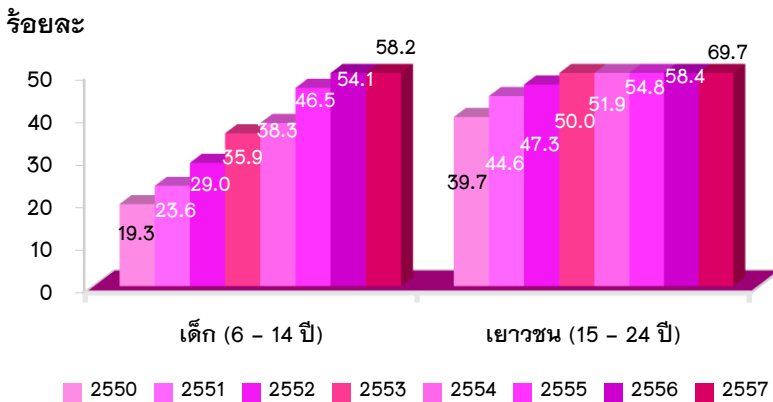
แผนภูมิ 19 ร้อยละของเด็กและเยาวชน กับการใช้โทรศัพท์มือถือ

แผนภูมิ 20 ร้อยละของเด็กและเยาวชน กับการใช้คอมพิวเตอร์

แผนภูมิ 21 ร้อยละของเด็กและเยาวชน กับการใช้อินเทอร์เน็ต

ที่มา: การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ในครัวเรือน พ.ศ. 2550-2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาการใช้คอมพิวเตอร์ของเด็กและเยาวชนพบว่า เด็กมีการใช้คอมพิวเตอร์มากกว่าเยาวชน โดยส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนมากที่สุด รองลงมาคือใช้เพื่อความบันเทิง เพื่อใช้งานอินเทอร์เน็ต และหาความรู้ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

จากที่ภาครัฐเคยมีนโยบาย "หนึ่งนักเรียน หนึ่งแท็บเล็ต" โดยการแจกแท็บเล็ตให้เด็กนักเรียน ป.1 ทั่วประเทศ เพื่อให้เด็กๆ เข้าถึงสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย สามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว อาจทำให้เด็กๆ ใช้แท็บเล็ตในการสืบค้นข้อมูลในการศึกษามากขึ้น

โดยกิจกรรมการใช้
อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน
ส่วนใหญ่ใช้ในการศึกษาเรียนรู้
ผ่านอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ
เล่นเกม/ดาวน์โหลดเกม ดาวน์โหลด/ดูหนัง/ฟังเพลง/วิทยุ
ห้องสนทนา/แชท และ social network ตามลำดับ

ตาราง 4 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่ใช้คอมพิวเตอร์
จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้ และอายุ

กิจกรรมที่ใช้ คอมพิวเตอร์	กลุ่มอายุ (ปี)					
	รวม	6-14	15-24	25-34	35-49	50 ปีขึ้นไป
ทำงาน	100.0	1.7	12.4	35.3	36.3	14.3
เรียน	100.0	55.2	41.9	1.8	0.7	0.4
หาความรู้	100.0	17.1	32.5	19.6	20.4	10.4
เล่นเกมส์	100.0	27.9	31.7	19.9	15.6	4.9
บันเทิง	100.0	19.2	31.2	21.9	20.2	7.5
ใช้งานอินเทอร์เน็ต	100.0	19.3	31.8	21.0	20.0	7.9

ที่มา: การสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ในครัวเรือน พ.ศ. 2550-2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตาราง 5 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่ใช้อินเทอร์เน็ต
จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้ และอายุ

กิจกรรมที่ใช้อินเทอร์เน็ต	กลุ่มอายุ (ปี)					
	รวม	6-14	15-24	25-34	35-49	50 ปีขึ้นไป
รับ-ส่ง อีเมล	100.0	8.3	32.5	26.2	23.9	9.1
ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้า/บริการ	100.0	8.2	30.0	27.3	25.4	9.1
ซื้อสินค้า/บริการ	100.0	1.6	26.8	32.7	29.7	9.2
ทำธุรกิจหรือเสนอขายสินค้า/บริการ	100.0	1.7	14.2	36.5	36.1	11.5
ติดต่อ/รับส่ง คิวอาร์โค้ดเอกสาร / ทำธุรกรรมกับหน่วยงานภาครัฐ	100.0	4.7	21.0	28.0	31.8	14.5
ติดตามข่าวสาร/อ่านหรือดาวน์โหลด นสพ. นิตยสาร (e-book)	100.0	10.8	31.5	24.6	23.5	9.6
เล่นเกม/ดาวน์โหลดเกม	100.0	22.8	34.7	22.3	16.0	4.2
ดาวน์โหลด ดูหนัง ฟังเพลง วิทยุ	100.0	17.4	33.8	23.5	19.2	6.1
ดาวน์โหลดซอฟต์แวร์	100.0	9.9	37.8	25.7	20.3	6.3
ห้องสนทนา(Blog / chat / message)	100.0	11.6	38.4	25.6	18.6	5.8
Social Network (Facebook, Twitter, Hi5 GooglePlus เป็นต้น)	100.0	13.0	35.0	25.2	20.3	6.5
ศึกษาเรียนรู้ผ่าน Internet	100.0	32.1	41.1	12.3	9.7	4.8
โทรศัพท์ผ่าน Internet (VoIP)	100.0	7.8	34.6	28.8	21.1	7.7
ทำธุรกรรมเกี่ยวกับการเงิน	100.0	1.7	12.8	36.8	34.7	14.0

ที่มา: การสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ในครัวเรือน พ.ศ. 2550-2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

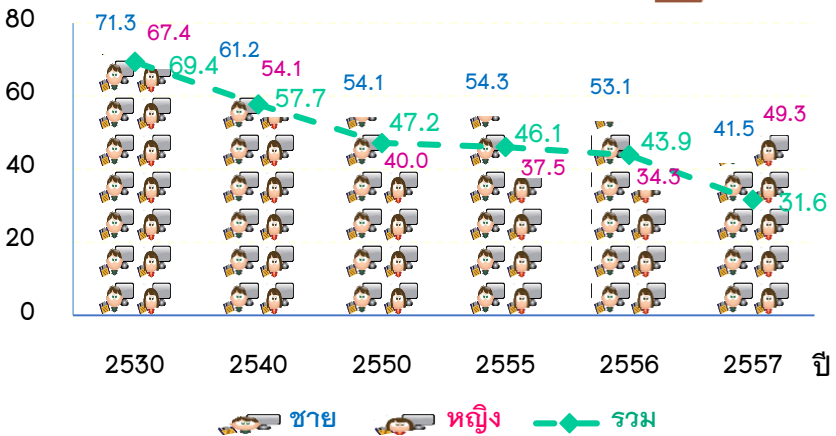
เด็กกับการทำงาน

อย่างที่ทราบกันว่าปัจจุบันการศึกษาภาคบังคับอยู่ที่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้นเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งเมื่อจบชั้นนี้แล้วบางคนก็อาจจะเรียนต่อ บางคนอาจไม่ได้เรียนต่อและต้องเริ่มทำงาน ข้อมูลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (ไตรมาส 3) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่สำรวจผู้มีงานทำที่อายุ 15 ปีขึ้นไป พบว่า เด็กและเยาวชน (15-24 ปี) ทำงานลดลงเรื่อยๆ จากปี 2530 ที่ทำงานร้อยละ 69.4 เหลือร้อยละ 31.6 ในปี 2557

แผนภูมิ 22 ร้อยละของเด็กและเยาวชน (15-24 ปี) ที่ทำงาน

จำแนกตามเพศ

ร้อยละ

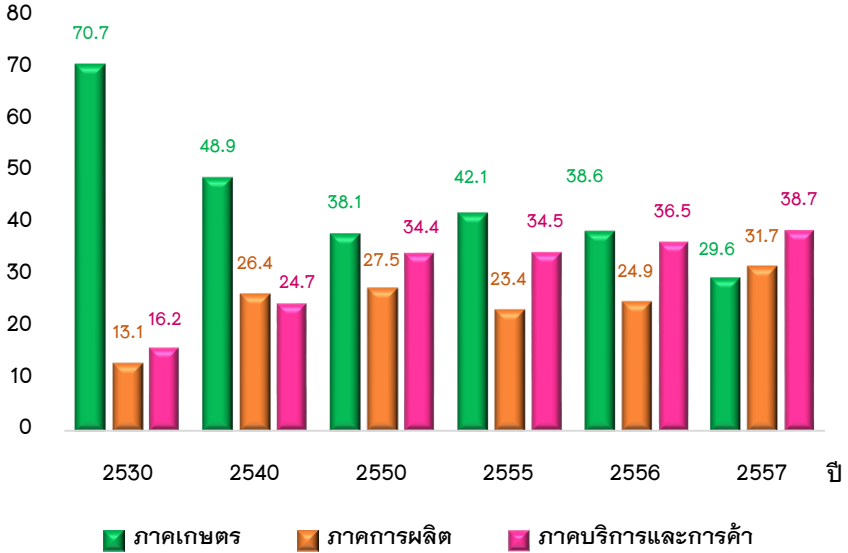
ที่มา: ประมวลผลจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (ไตรมาส 3) พ.ศ. 2530-2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ซึ่งการทำงานของเด็กและเยาวชนนั้น เมื่อจำแนกตาม
อุตสาหกรรมแล้ว พบว่า การทำงานเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก
เพราะสมัยก่อนส่วนมากทำงานในภาคเกษตร ในปี 2530
ทำงานภาคเกษตรถึงร้อยละ 70.7
เป็นภาคบริการและการค้า และภาค
การผลิต เพียง 16.2 และ 13.1
ตามลำดับ มาในปี 2557 การทำงาน
ในภาคเกษตรลดลงเหลือเพียงร้อยละ
29.6 แต่ในภาคบริการและการค้า
และภาคการผลิตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 38.7 และ 31.7 ตามลำดับ
ซึ่งก็สอดคล้องกับการทำงานทั้งประเทศที่ทำงานภาคเกษตร
ลดลง อาจเพราะการทำงานในภาคการผลิต
และภาคบริการและการค้า มีสวัสดิการและ
รายได้ที่มั่นคงกว่า

แผนภูมิ 23 ร้อยละของเด็กและเยาวชน (15-24 ปี) ที่มั่งงานทำ
จำแนกตามภาคอุตสาหกรรม

ร้อยละ

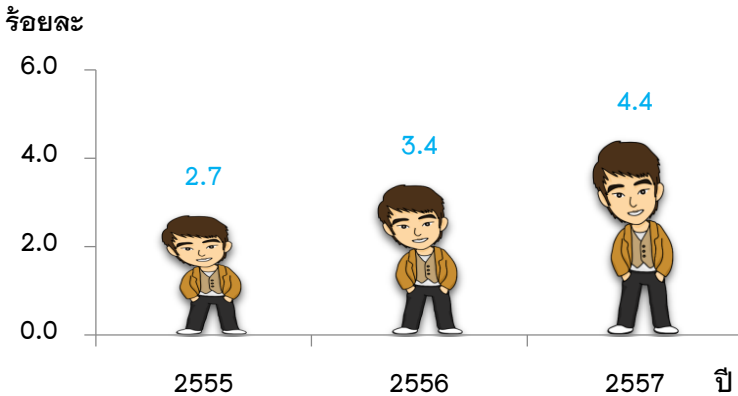

ที่มา: ประมวลผลจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร
(ไตรมาส 3) พ.ศ. 2530-2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำหรับเด็กและเยาวชนที่ทำงานนั้น จะพบว่า ปัญหาการว่างงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จากร้อยละ 2.7 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 4.4 ในปี 2557 อาจเป็นเพราะในปัจจุบัน สถานประกอบการหรือห้างร้าน ต้องการคนที่มีความรู้ มีทักษะ มีคุณวุฒิที่เหมาะสมต่อการทำงาน จึงอาจส่งผลกระทบต่อเด็ก บางกลุ่มที่ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ หรือต้องออกกลางคัน ทำให้ไม่สามารถได้เข้าทำงานในห้างร้าน/สถานประกอบการได้ อาจส่งผลให้เกิดอัตราการว่างงานในเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้น

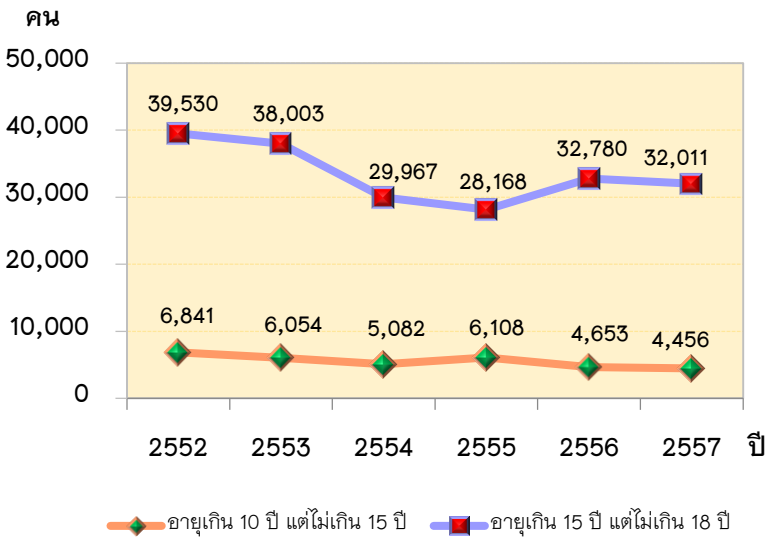
แผนภูมิ 24 อัตราการว่างงานของเด็กและเยาวชน (15-24 ปี)

ที่มา: ประมวลผลจากข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร (ไตรมาส 3) พ.ศ. 2555-2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

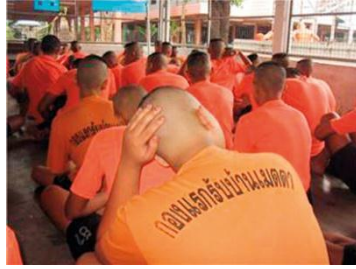
เด็ก: สะท้อนปัญหาสังคม

นอกจากปัญหาด้านการศึกษาซึ่งมีแนวโน้มไม่ค่อยดี จากผลคะแนนโอเน็ต หรือปัญหาการไม่ได้เรียนต่อของเด็ก ยังพบ ปัญหาที่สำคัญและน่าเป็นห่วงไม่แพ้กัน คือ ปัญหาการกระทำผิด ของเด็กและเยาวชนไทย ไม่ว่าจะเป็ความผิดเกี่ยวกับการ ทะเลาะวิวาท ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แผนภูมิ 25 จำนวนคดีที่เด็กถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจทั่วประเทศ

ที่มา: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เมื่อดูจำนวนคดีที่
เด็กถูกดำเนินคดีโดยสถาน
พินิจทั่วประเทศ พบว่ามีเด็กที่
อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวนไม่
น้อยที่กระทำผิด โดยส่วน
ใหญ่เป็นเด็กอายุระหว่าง 15-
17 ปี ประมาณ 30,000 คดีต่อปี

จากข้อมูลคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ
เมื่อเปรียบเทียบกับคดีที่จับกุมส่งสถานพินิจฯ จะเห็นว่าตั้งแต่ปี
2554 - 2556 จำนวนคดีที่เป็นการกระทำผิดซ้ำ เพิ่มขึ้นมา
ตลอด โดยเฉพาะในปี 2555 เพิ่มขึ้นจากปี 2554 เกือบ 10 %
แสดงว่า กระบวนการในการดูแลเด็กที่กระทำผิดยังไม่สามารถ
ทำให้เด็กกลับมาเป็นคนดีได้ ไม่ว่าจะเป็นภาคครอบครัว และสังคม

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของคดีที่เด็กและเยาวชนที่เป็นการ
กระทำผิดซ้ำเมื่อเปรียบเทียบกับคดีที่จับกุมส่ง
สถานพินิจทั่วประเทศ

รายการข้อมูล	2553	2554	2555	2556
จำนวนคดีที่จับกุมทั้งสิ้น (คดี)	44,057	35,049	34,276	36,763
จำนวนคดีที่เป็นการ กระทำผิดซ้ำ (คดี)	5,559	4,125	6,849	7,493
ร้อยละของคดีที่เป็นการ กระทำผิดซ้ำ(%)	12.62	11.77	19.98	20.37

ที่มา: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากข้อมูลคดีที่เด็กและเยาวชนถูกจับกุมส่งสถานพินิจ นั้น ส่วนใหญ่เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด รองลงมาคือ คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ตามลำดับ แทนที่เด็กและเยาวชนเหล่านี้จะได้เรียนหนังสือ กลับต้องมาอยู่ในสถานพินิจ อย่างไรก็ตามทางที่ดีที่สุดคือ ควรหาทางป้องกันเหตุมากกว่าการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ

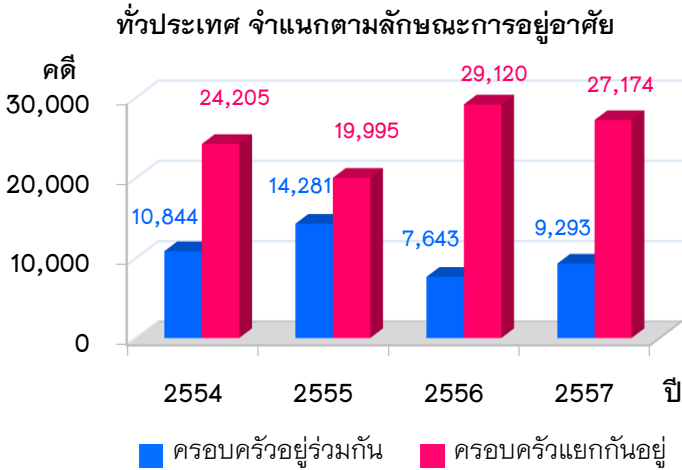
**ตาราง 7 ร้อยละคดีที่เด็กและเยาวชนถูกจับกุมส่งสถานพินิจ
ทั่วประเทศ จำแนกตามฐานความผิด**

ฐานความผิด	2553	2554	2555	2556	2557
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	33.35	39.50	43.10	42.24	45.74
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	22.11	20.19	19.84	19.75	19.07
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	12.42	11.56	11.92	11.59	10.12
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	6.56	6.51	6.63	7.11	8.39
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	4.11	4.23	4.60	4.45	3.88
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพชื่อเสียงและการปกครอง	5.22	4.61	3.02	3.38	2.58
ความผิดอื่นๆ	16.22	13.40	10.89	11.48	10.21

ที่มา: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ข้อมูลอีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจคือ ลักษณะการอยู่อาศัยของเด็กและเยาวชนผู้ซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ พบว่า เด็กและเยาวชนที่ครอบครัวแยกกันอยู่ กระทำผิดมากกว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่ร่วมกับครอบครัวอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งรัฐเองก็มีมาตรการหลายมาตรการที่จะให้พ่อแม่ดูแลบุตรหลานของตน ให้มากขึ้น เช่น ห้ามเด็กและเยาวชนรวมกลุ่ม หรือมั่วสุมในลักษณะที่จะนำไปสู่การแข่งรถยนต์ หรือจักรยานยนต์ ซึ่งหากเกิดเหตุขึ้น เจ้าหน้าที่สามารถยึดรถและเอาผิดผู้ปกครองได้และหากเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ ผู้ปกครองจะต้องโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 30,000 บาท

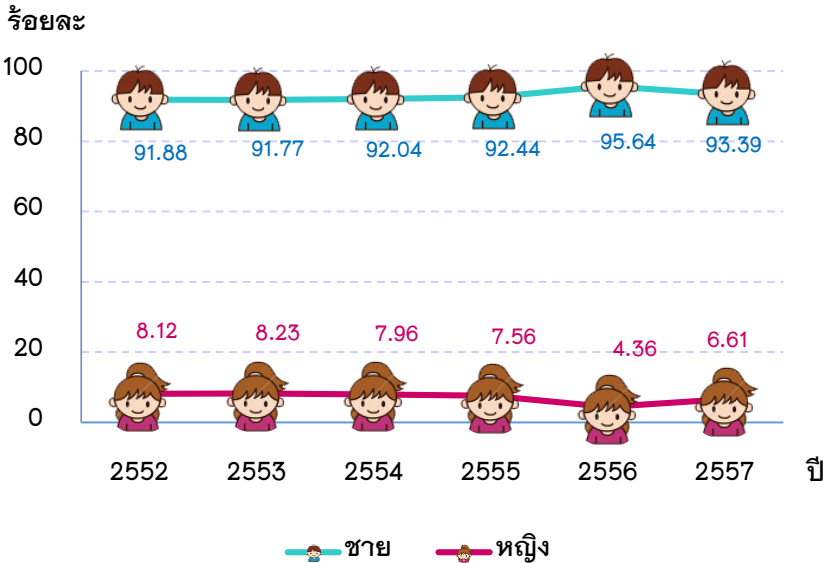
แผนภูมิ 26 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ

ที่มา: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ นั้น เกินร้อยละ 90 เป็นผู้ชาย ขณะที่อัตราส่วนของเด็กผู้หญิงที่กระทำผิดลดลงมาตลอด แต่ยังมีอีกปัญหาหนึ่งซึ่งเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ สำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้หญิง นั่นคือ การตั้งครรภัก่อนวัยอันควร

แผนภูมิ 27 ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามเพศ

ที่มา: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากข้อมูลของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจะเห็นว่าในแต่ละปีจะมีจำนวนแม่ที่คลอดบุตรเพิ่มขึ้น ซึ่งในจำนวนนี้เป็นแม่ที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี และน้อยกว่า 20 ปี เพิ่มขึ้นด้วยทุกปี ซึ่งเด็กและเยาวชนวัยขนาดนี้ควรที่จะอยู่ในรั้วโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ไม่ใช่ต้องอยู่บ้านเลี้ยงลูก ปัญหาแม่วัยใสหรือแม่วัยรุ่นนี้ต้องช่วยกันแก้ไข เพราะหากผู้หญิงอยู่ในภาวะท้องไม่พร้อม ความทุกข์และปัญหาต่างๆ ที่ตามมาหากที่เด็กและเยาวชนเหล่านี้จะดูแลและแก้ไขได้

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละเกิดมีชีพของมารดาอายุต่ำกว่า 15 ปี และต่ำกว่า 20 ปี

พ.ศ.	ทุกกลุ่มอายุมารดา	กลุ่มอายุต่ำกว่า 15 ปี		กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2551	784,256	2,745	0.35	121,666	15.51
2552	765,047	2,932	0.38	122,760	16.05
2553	761,689	3,076	0.40	123,191	16.17
2554	795,031	3,434	0.43	132,798	16.70
2555	801,737	3,707	0.46	133,027	16.59

ที่มา: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2551–2555

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

อาจเพราะสังคมไทย
วันนี้เปลี่ยนไป คนในสังคม
ยอมรับพฤติกรรมทางเพศที่
แสดงออกอย่างเปิดเผยเพิ่ม
มากขึ้น โดยจากข้อมูลการ

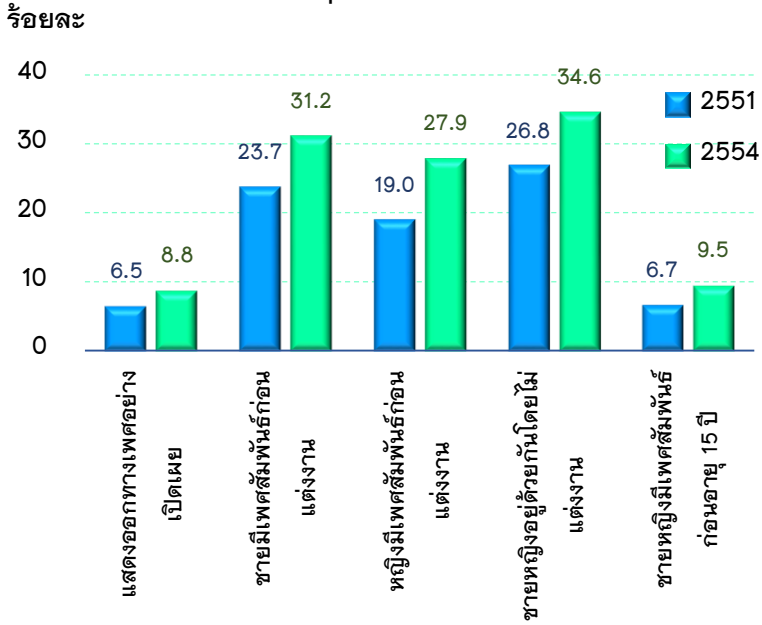

สำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ในปี 2554
ประชาชนอายุ 13 ปีขึ้นไป ยอมรับพฤติกรรมต่างๆเหล่านี้เพิ่มขึ้น
ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางเพศอย่างเปิดเผย ชายหญิง
มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน การอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงาน
รวมถึงชายหญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนอายุ 15 ปีด้วย คงเพราะ
ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ อาจทำให้เกิดปัญหาแม่ร้ายใส
ก็เป็นได้ ฉะนั้นครอบครัวย่อมเป็นส่วนสำคัญที่จะต้องสอนบุตร

หลานโดยเฉพาะบุตรหลานที่
เป็นผู้หญิงว่า ควรรักษาวล
สงวนตัว ไม่ยอมผู้ชายง่าย ๆ
หรือถ้ามีอะไรผิดพลาดจริงๆ
ก็ควรป้องกัน ไม่ใช่ปล่อยให้
สายเกินไปจนเกิดปัญหา

แผนภูมิ 28 ร้อยละของประชากร อายุ 13 ปีขึ้นไป จำแนกตาม
การยอมรับพฤติกรรมทางสังคม

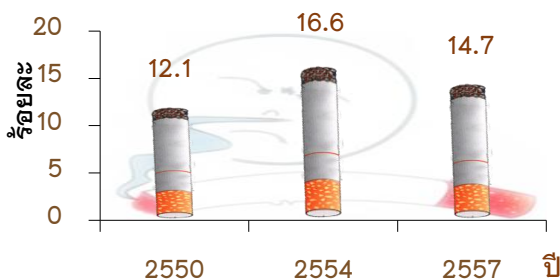
ที่มา: สํารวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2551 และ 2554
สำนักงานสถิติแห่งชาติ

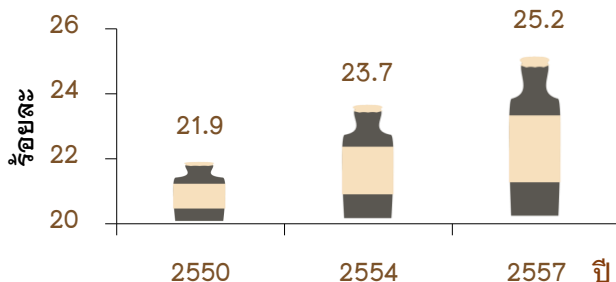
การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน อาจเริ่มมาจากจุดเล็กๆ เช่น การคบเพื่อน การดื่มเหล้า การสูบบุหรี่ เป็นต้น

อัตราการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มจะลดลง แต่การดื่มสุรากลับบมีอัตราที่สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยในปี 2556 อายุเฉลี่ยของเด็กและเยาวชนที่เริ่มสูบบุหรี่ คือ 15.6 ปี และเริ่มดื่มสุรา คือ 16.7 ปี ดังนั้น ควรที่จะรณรงค์เรื่องการสูบบุหรี่และดื่มสุรา เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยรู้เท่าทัน และไม่คิดที่จะลองสิ่งเหล่านี้

แผนภูมิ 29 อัตราการสูบบุหรี่ของเด็กและเยาวชน (15-24 ปี)

แผนภูมิ 30 อัตราการดื่มสุราของเด็กและเยาวชน (15-24 ปี)

ที่มา: สํารวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร

พ.ศ. 2550-2557 สํานักงานสถิติแห่งชาติ

www.nso.go.th